SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2732

av Janine Alm Ericson m.fl. (MP)

Feminism, fred och frihet. Ett rättvist bistånd för en säkrare och mer resilient värld.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndets grundläggande utgångspunkter ska vara mänskliga rättigheter, fattigdomsbekämpning, miljöhänsyn och jämställdhet och att biståndet ska utgå från ett konsekvent fattigdoms- och rättighetsperspektiv och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Agenda 2030 och Parisavtalet ska styra utvecklingspolitikens utformning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra den feministiska utrikes- och utvecklingspolitiken och integrera ett jämställdhetsperspektiv i allt utvecklingssamarbete och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk politik samstämmigt bör bidra till att uppfylla utvecklingspolitikens mål om en rättvis och hållbar global utveckling och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bistånd som en säkerhetspolitisk investering och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU ska öka stödet för hållbar utveckling, demokrati och fri- och rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att återinföra ett mål om minst 1 procent av BNI till bistånd och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ett föregångsland i att arbeta för klimaträttvisa och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka klimatbiståndet för att stötta utvecklingsländer i att genomföra Parisavtalet och bygga hållbara samhällen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minst hälften av Sveriges klimatbistånd ska gå till klimatanpassning och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka det svenska stödet till miljö- och klimatfonder och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att urfolk, MR-försvarare och miljöförsvarare ska delta vid alla beslut om klimatrelaterade processer och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste höja sitt åtagande till fonden för skador och förluster och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ratificera det globala avtalet BBNJ om skydd av biologisk mångfald bortom nationell jurisdiktion och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst för globalt ansvarstagande för att bevara den biologiska mångfalden och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka biståndet till hållbar matproduktion och småskaligt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör främja användandet av lokala fröer i jordbruk och tillkännager detta för regeringen.

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en feministisk utrikes- och utvecklingspolitik och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla ambassader och myndigheter under Utrikesdepartementet ska få i uppdrag genom regleringsbreven att integrera jämställdhet i sitt arbete och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stärka stödet till personer och organisationer som lokalt försvarar demokrati, jämställdhet, miljö och mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett starkt stöd för rättsstatsuppbyggnad och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska bistå med kunskap och kompetens inom digital utveckling och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bistånd för att stärka kvinnors och flickors rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen bistånd med jämställdhetsfokus som hel- eller delsyfte och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt stöd till hbtqi-personer och organisationer och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barns särskilda rättigheter måste beaktas och integreras i allt utvecklingsarbete och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör föra en aktiv urfolkspolitik inom det internationella området och ta ansvar för urfolks rättigheter till självbestämmande, mark och land, däribland bevarandet av traditionell kunskap och biologisk mångfald, och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ratificera ILO:s konvention 169 om urfolks rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenskt bistånd ska integrera ett funktionsrättsperspektiv och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om religiösa aktörers roll i utvecklingssamarbetet och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges fredsfrämjande och konfliktförebyggande arbete och tillkännager detta för regeringen.

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra och dubblera stödet till fredsorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska motverka kapital- och skatteflykt och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skatteverket i uppdrag att analysera effekterna av en FN-konvention om internationellt skattesamarbete på Sveriges skatteintäkter och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att minska den globala skuldkrisen och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka Sveriges stöd till mellanskaliga lån och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja hållbara investeringar genom Sidas garantiinstrument och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ett föregångsland för fri, rättvis och hållbar handel och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska biståndsinsatser ska stärka rätten till facklig organisering, arbetsmiljöskydd jämställdhet och social trygghet och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om företags ansvar för miljö och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för ett mer cirkulärt och hållbart användande av råvaror och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att stärka det globala ansvarstagandet för gemensamma globala nyttigheter och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark aktör för global hälsosäkerhet, inklusive stöd till vaccinationsprogram, hivprevention, vatten- och sanitetsprojekt (WASH) samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka och säkra det flexibla kärnstödet till FN:s organ och tillkännager detta för regeringen.

45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta en aktiv roll inom FN, värna FN:s normativa arbete och öka kunskapen om FN i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta emot 5 000 kvotflyktingar per år och verka aktivt för att fler EU-länder tar ett större ansvar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett starkt kärnstöd till UNRWA och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en tydlig röst för humanitärt tillträde, skydd av civila, respekt för internationell humanitär rätt och de humanitära principerna och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör använda sitt diplomatiska inflytande för att driva ansvarsutkrävande för brott mot humanitär rätt och stå upp för de internationella domstolarna och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges humanitära bistånd och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biståndets normativa värde för att främja demokrati och jämlikhet och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biståndets mål och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sidas roll som expertmyndighet och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biståndets styrning och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Sida i uppdrag att kartlägga positiva och negativa konsekvenser av överlappning mellan tematiska, regionala och lokala strategier och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Sida i uppdrag att kartlägga luckor inom biståndet och Sveriges potentiella mervärden utifrån andra länders neddragningar av bistånd och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Sida i uppdrag att analysera om det är möjligt att avsluta strategin för hållbar utveckling inom

migration, återvändande och frivillig återvandring i förtid och tillkännager detta för regeringen.

58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla biståndsstrategier måste vara i linje med OECD-Dacs regelverk och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera strategierna för jämställdhet och civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tripple nexus-perspektivet och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att motverka korruption och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör möjliggöra flexibilitet och nya tillvägagångssätt i biståndet för att nå fram och kunna vara en fortsatt stark aktör för mänskliga rättigheter och demokrati i auktoritära stater och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha ett starkt, pålitligt och långsiktigt utvecklingsstöd som kanaliseras via det svenska civilsamhället, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra stödet för information och påverkan och tillkännager detta för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges ambassaders roll i att bidra med legitimitet och säkerhet till lokala civilsamhällesorganisationer, journalister, miljöförsvarare och människorättsförsvarare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En grön utvecklingspolitik som möter framtidens utmaningar

Vi lever i en orolig tid. Rysslands krig i Ukraina, Kinas tilltagande aggressiva politik och ett USA som hotar allierade och ifrågasätter multilateralt samarbete är uttryck för en utveckling där fred, mänskliga rättigheter och demokrati undermineras. Israels folkmord i Gaza möts av tystnad från världens ledare. Europas säkerhetsläge har

försämrats drastiskt. Den regelbaserade världsordningen undermineras av auktoritära regimer och geopolitiska intressen.

Samtidigt står världen inför akuta och sammanvävda kriser: Klimatförändringar, ökade humanitära behov, tilltagande ojämlikhet, hunger, smittsamma sjukdomar och tillbakagång för kvinnors och flickors rättigheter. Klimathotet är vår tids största säkerhetshot och driver på konflikter, ekonomisk instabilitet och migration. Att bekämpa klimatförändringarna och anpassa samhällen måste därför ha högsta prioritet.

Behovet av ett rättvist och verkningsfullt utvecklingssamarbete är större än någonsin. På kort tid har det globala biståndet från OECD-DAC:s medlemsländer kraftigt minskat och förändrats i grunden. Allt färre andel går till de allra fattigaste länderna, allt mer går till medelinkomstländer och till givarländernas egna kostnader för flyktingmottagande.

Nu måste Sverige visa ledarskap. Det internationella utvecklingssamarbetet måste riggas så att det blir både omställnings- och utvecklingseffektivt och ett jämställdhetsperspektiv ska vara tydligt integrerat i alla delar. De globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och Parisavtalet ska styra politiken och Sverige ska fortsatt vara en stark pådrivande kraft för att nå dem. Svensk politik bör samstämmigt bidra till att uppfylla utvecklingspolitikens mål om en rättvis och hållbar global utveckling.

Internationellt utvecklingssamarbete är inte bara ett solidariskt och moraliskt åtagande – det är ett strategiskt verktyg för fred, stabilitet och mänsklig säkerhet. Genom att stödja demokratirörelser, bygga inkluderande och hållbara samhällen, förebygga konflikter och minska sårbarhet deltar Sverige i det långsiktiga arbetet för en mer hållbar, resilient och fredlig värld. Ett effektivt och rättighetsbaserat bistånd stärker motståndskraften hos människor och samhällen, försvarar de internationella samarbetsstrukturerna och bidrar till att motverka orsakerna till klimatförändringar, krig, migration och kriser. Det är således en smart och nödvändig säkerhetspolitisk investering, och Sverige och EU måste växla upp stöd för hållbar utveckling, demokrati, fri- och rättigheter. En värld där skillnaderna mellan länder minskar, där människor har hopp om framtiden och fullt ut åtnjuter sina rättigheter är en bättre värld även för Sverige.

Vi i Miljöpartiet tror att världen klarar av att samarbeta om klimatet, demokratin och freden, och att vår generation har ett ansvar för dessa ödesfrågor. Det är ett gemensamt arbete som kräver att de som har delar med sig av sina resurser, skapar mer jämlika villkor och begränsar sitt eget resursuttag, med respekt för planetens gränser och alla

människors lika värde och rätt till utveckling. För Miljöpartiet är således ett starkt utvecklingssamarbete en central del av vår utrikes- och säkerhetspolitik. Det ska vila på grundläggande principer: fattigdomsbekämpning, mänskliga rättigheter, miljöhänsyn och jämställdhet. Vi försvarar den humanitära rätten och de humanitära principerna om humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende. Mottagarens behov ska vara i centrum och bidra till att stärka människors agens och egenmakt - inte skapa beroenden eller vila på koloniala arv eller föreställningar. Den internationella klimatpolitiken måste utgöra grunden, där även handelspolitiken ska reformeras och styras mot rättvisa och hållbara investeringar.

En grön politik har fokus på att säkra miljön och hejda klimatförändringarna, och förvaltar de globala gemensamma nyttigheterna som råvaror, energi, livsmedelsförsörjning och vatten. Den bidrar till rättvis handel och finansiell stabilitet utan illegala finansiella flöden, skatteflykt och korruption. Den stödjer tekniska och sociala innovationer med utgångspunkt i principer om hållbarhet, mänskliga rättigheter, transparens och ansvarsutkrävande. Stor vikt måste läggas vid fördelningspolitik och sociala trygghetssystem. En effektiv och global omställning kräver omfattande investeringar och en rättvis fördelning av kostnaderna. Vi vill förvalta och utveckla Sveriges förtroendekapital som en lyhörd och innovativ internationell aktör. Vi vill att Sverige ska vara ett land som bistår med resurser när det behövs, men som också inser att det inte alltid är vi i Sverige som har lösningar som världen behöver. Lokalt ägarskap och lokal innovation måste prioriteras.

En världsordning där den starkaste nationen, beväpnad med mest vapen eller störst ekonomi tillåts diktera villkoren, är sämre för alla andra. I stället förespråkar vi en global gemenskap där beslut fattas rättvist och demokratiskt genom FN, med respekt för alla nationers suveränitet och folks rätt till självbestämmande. Vi tror på ett starkt och reformerat FN-system och på behovet av kärnstöd till de FN-organ som arbetar med fred, hälsa, jämställdhet, barns rättigheter och katastrofinsatser. FN är inte felfritt – men det är vår viktigaste globala plattform för samarbete och ansvar.

Den demokratiska tillbakagången i världen och det krympande utrymmet för civilsamhället gör att vi måste hitta nya tillvägagångssätt för att stödet ska kunna nå fram till människorättsförsvarare och civilsamhälle i auktoritära stater. I dag är biståndet dessutom uppdelat i stuprör som försvårar samarbete, förhindrar långsiktig planering och minskar effekten av insatserna. Humanitärt bistånd, utvecklingssamarbete och fredsinsatser måste ses som delar av en helhet – det så kallade triple nexus-perspektivet.

Ett sammanhållet och flexibelt bistånd gör det möjligt att både agera snabbt vid akuta kriser och bygga hållbara samhällssystem på längre sikt. Det innebär också att vi måste investera mer i förebyggande arbete, resiliens och kapacitetsutveckling genom att satsa på exempelvis klimatanpassning, lokal matproduktion, hälso- och sjukvård, och jämställdhetsarbete.

En rättvis global ordning bygger på att människor kan forma sina egna liv. Därför är det civila samhället, särskilt lokala organisationer, kvinnoledda rörelser och organisationer som arbetar för fri- och rättigheter, avgörande för att biståndet ska vara effektivt och förankrat. Tillgång till utbildning, hälsovård, rent vatten, mat och arbete är inte bara mål – de är medel för att bygga demokratiska och jämställda samhällen.

Sverige har en lång tradition av ett generöst och ambitiöst bistånd. Det ska vi vara stolta över. Redan 1974 var Sverige det första land i världen som nådde FN:s mål om att bistånd ska utgöra 0,7 procent av landets BNI. I sin granskning 2026 framhåller OECD-DAC Sveriges långsiktiga utvecklingssamarbete och viktiga roll för jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokrati. Samtidigt uppmanas Sverige att värna biståndets fattigdomsfokus, säkerställa att de politiska besluten är evidensbaserade och att resurserna till jämställdhet motsvarar ambitionerna. Det är uppmaningar som vi tar på allvar. Sverige kan, och ska, bidra till utveckling av hållbara samhällen och rättvis och effektiv omställning. Sverige ska ha som mål att minst en procent av BNI ska gå till bistånd. Vi vill bygga ett långsiktigt, transparent och kraftfullt svenskt bistånd som står upp för de internationella regelverken, stärker samhällens motståndskraft mot framtida kriser och sätter människors rättigheter i centrum.

Miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling

Klimatförändringarna, miljöförstöringen, utrotningen av den biologiska mångfalden, pandemier, krig och konflikter – vår tids stora utmaningar – är globala och gränsöverskridande och kräver gemensamma ansträngningar för att stoppas. Genom klimatbiståndet stöttar vi utvecklingsländer i både deras ekonomiska utveckling och genomförande av Parisavtalet. Medan vi och övriga västländer byggt vårt välstånd på fossil grund kan inte de växande ekonomierna upprepa de misstagen. Storskalig finansiering av klimatåtgärder krävs för investeringar i både minskade utsläpp och mer klimatanpassning. Även utvecklingsländer måste ha möjlighet att bygga hållbara förnybara energisystem och anpassa sina samhällen efter det förändrade klimat vi redan ser.

Vi måste säkerställa att utvecklingen hålls inom planetens gränser, samtidigt som vinsterna fördelas rättvist – både mellan länder och mellan generationer. En hållbar global utveckling är beroende av att ekologiska, sociala och ekonomiska dimensioner respekteras och samverkar.

Klimaträttvisa

De stora miljö- och klimatutmaningarna är globala och kräver gemensamma insatser. Klimatutsläppen måste minska överallt – men det är det globala Nord som historiskt har orsakat mest utsläpp och som har störst resurser att agera. Samtidigt är det människor som lever i fattigdom, kvinnor, barn och urfolk – de som bidragit minst – som drabbas hårdast av klimatförändringar och naturkatastrofer.

Klimaträttvisa innebär att ansvar ska fördelas efter förmåga och skuld. De som orsakat klimatförändringarna – och tjänat ekonomiskt på det – måste ta större ansvar och bidra till både utsläppsminskning och klimatanpassning i globala Syd. Sverige ska vara ett föregångsland i att arbeta för klimaträttvisa, både genom utvecklingssamarbetet och genom att aktivt driva på i internationella förhandlingar.

Stoppa klimatförändringarna och bygg motståndskraftiga samhällen

Miljöpartiet vill öka andelen bistånd som går till att stötta utvecklingsländer i att genomföra Parisavtalet och bygga hållbara samhällen. Vi vill att minst hälften av Sveriges klimatbistånd går till klimatanpassning.

Mer och mer resurser går till utsläppsminskningar medan klimatanpassning fortfarande är grovt underfinansierat globalt. Behovet är 10–18 gånger större än tillgängliga resurser. Regeringen säger att klimatbiståndet fortsatt ska gå till både utsläppsminskning och anpassning, men i praktiken prioriteras utsläppsminskning. Samtidigt är klimatanpassning ofta svårare att finansiera med privat kapital – vilket gör det offentliga biståndet helt avgörande.

Klimatbiståndet är centralt för att bygga motståndskraft, säkerställa barns rättigheter och möjliggöra en rättvis omställning för kommande generationer. Miljöpartiet ser stor potential i att arbeta mer med förebyggande insatser – så kallad anticipatory action. Det innebär att bistånd ska användas för att stärka samhällens beredskap före en kris uppstår, exempelvis genom att stötta småskaliga jordbruk i att odla mer torktåliga grödor, stärka lokalsamhällens förmåga till katastrofriskreducering och att bygga upp klimatanpassade vatten- och sanitetssystem. Utfasning av fossil energi, satsningar på förnybar energi, energieffektivisering och hållbar energidistribution ska samtidigt vara

hörnstenar i Sveriges utvecklingssamarbete – inte minst i samarbetet med multilaterala utvecklingsbanker.

Biståndsmedel ska inte användas för att köpa utsläppsminskningar för att kunna nå de egna klimatmålen, utan bidra till att utvecklingsländerna får förutsättningarna att nå sina klimatmål.

Vi vill att det svenska stödet genom miljö- och klimatfonder stärks, och att jämställdhetsperspektivet alltid ska vara integrerat. Mänskliga rättigheter får aldrig stå tillbaka – urfolk, MR- och miljöförsvarare ska ha en självklar plats vid beslutsbordet i alla klimatrelaterade processer, och detta måste Sverige driva på för att säkerställa.

Skador och förluster

Vid COP28 i Dubai 2023 nåddes en historisk överenskommelse: en global fond för skador och förluster ska upprättas för att kompensera de länder som redan nu drabbas hårdast av klimatkrisens effekter – trots att de själva bidragit minst till problemet. Fonden är ett avgörande steg för att förverkliga principen om klimaträttvisa. Miljöpartiet välkomnar att flera länder under toppmötet gick före och lovade stöd till fonden för att påskynda processen.

Sverige har hittills utlovat 200 miljoner kronor till fonden. Det är långt ifrån tillräckligt. Oxfam Sverige har beräknat att Sveriges rättvisa andel av stödet borde vara mer än 100 gånger högre. Även i relation till Sveriges totala klimatfinansiering – som uppgick till 9,3 miljarder kronor 2025 – framstår summan som marginell.

Miljöpartiet kräver att Sverige höjer sitt åtagande till fonden för skador och förluster. Det handlar om att ta ansvar för våra historiska utsläpp och om att stödja de mest utsatta ländernas förmåga att återhämta sig från klimatrelaterade katastrofer.

Biologisk mångfald

Förlusten av biologisk mångfald är ett av de allvarligaste hoten mot vår planets stabilitet. Tillsammans med klimatförändringar, förändrad markanvändning och rubbade kvävecykler är det ett av de sju planetära gränsvärden där mänsklig påverkan redan har överskridit säkra nivåer. Biologisk mångfald är inte bara en fråga om artbevarande – det handlar om vår gemensamma överlevnad. Ett rikt och motståndskraftigt ekosystem är avgörande för att naturen ska kunna stå emot klimatstörningar och fortsätta tillhandahålla livsviktiga ekosystemtjänster som ren luft, rent vatten, pollinering och matproduktion.

Avskogning, omvandling av naturskogar till skogsplantager, intensivt jordbruk, överfiske och föroreningar är några av de främsta orsakerna till att biologisk mångfald minskar i snabb takt. När befolkningen växer och konsumtionen ökar samtidigt som vi har behov av att minska konsumtionen av fossila råvaror, tilltar trycket på mark och natur. Detta gör biologisk mångfald till en central rättvisefråga, både mellan människor och generationer.

Sverige måste vara en stark röst för globalt ansvarstagande. Konventionen om biologisk mångfald och Kunming-Montreal-ramverket slår fast att rika länder ska bidra ekonomiskt till att fattigare länder kan skydda sina naturvärden. Precis som Konventionen om biologisk mångfald understryker kvinnors avgörande roll i bevarandet av och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden, så bör Sverige också arbeta på det sättet.

Miljöpartiet anser att Sverige kraftigt ska öka stödet till bevarandet av biologisk mångfald i biståndet, både som huvudmål och som integrerad del i andra biståndsinsatser. Skydd av skog och hav, inklusive rättvist genomförande av målet att skydda minst 30 procent av både land- och havsområden, kräver långsiktig och rättvis finansiering.

Samtidigt måste vi undvika biståndsinsatser som underminerar biologisk mångfald. Sverige ska verka för att varken bilateralt eller multilateralt bistånd får bidra till projekt som riskerar att förvärra naturförlust eller kränka lokalbefolkningens rättigheter. EU:s hållbarhetskriterier för biodrivmedel är otillräckliga och måste skärpas. Bioenergi kan spela en viktig roll i den gröna omställningen i utvecklingsländer, men endast om projekten utformas med full respekt för miljölagstiftning, urfolks och lokalsamhällens rättigheter, samt om de bidrar till lokal utveckling, sysselsättning och skattebas.

Det krävs också en stärkt institutionell kapacitet i samarbetsländerna. Miljöpartiet vill se ett ökat stöd till nationella institutioner för naturskydd och till den ideella miljörörelsen, vars arbete ofta är både kostnadseffektivt och avgörande för att driva på förändring och ansvarstagande.

Havet täcker 70 procent av jordens yta och är livsavgörande för livet på vår planet: det reglerar klimatet, ger oss syre, mat och försörjning för miljarder människor världen över. Men havet är i akut kris. Vi ser en negativ spiral av överfiske, artutrotning, uppvärmning, döende korallrev, miljögifter och plastföroreningar. Det är en utveckling som måste vändas och det kräver krafttag från hela världssamfundet. Sverige måste ratificera det globala avtalet BBNJ om skydd av biologisk mångfald bortom nationell

jurisdiktion och driva på för att den havslag som EU-kommissionen annonserat för 2027 blir så stark som möjligt, och med en ekosystemansats där även jordbruket är inkluderat.

Hållbara livsmedelssystem

Tillgång till mat är en mänsklig rättighet. Ändå led över 645 miljoner människor av hunger 2025. Vi ser i klimatförändringarnas spår hur det blir allt svårare att försörja sig och producera mat på många platser. Av de undernärda är över 60 procent kvinnor och flickor, vilket speglar djupt rotade ojämlikheter. Kvinnor har i många samhällen sämre tillgång till mark, krediter, rådgivning och politiskt inflytande – ett resultat av diskriminerande lagstiftning och patriarkala normer.

Det är en myt att ekologisk och hållbar matproduktion inte skulle räcka för att föda världsbefolkningen – det är snarare så att vi måste värna mark och ekosystemtjänster som bidrar till produktiviteten. Dessutom måste arbetet mot matsvinn intensifieras. Idag sker ett matsvinn globalt på omkring 20 procent av de livsmedel som produceras. På motsvarande sätt behöver vi vårda och inte plundra världens fiskresurser.

Om marken ska räcka till både mat och energi utan att hota den biologiska mångfalden, måste den användas mer effektivt. Det monokulturella jordbruket står för stora klimatutsläpp, bland annat på grund av den konstgödsel som måste tillföras för att jorden utarmas på näringsämnen som den specifika grödan kräver. Dessutom påverkar det den biologiska mångfalden eftersom andra arter betraktas som ogräs och tas bort. Det konventionella monokulturella jordbruket skapar också ett starkt beroende av importen av olika insatsvaror som gödsel och bekämpningsmedel. Ekologiska jordbruk och jordbruk med färre sådana insatsvaror gör dem också mer robusta.

Samtidigt är jordbruksinvesteringar ett viktigt led i att motverka fattigdom. FAO rekommenderar långsiktiga investeringar i speciellt småskaligt jordbruk, då det har visat sig särskilt effektivt i att bekämpa fattigdom jämfört med satsningar på andra områden. Andelen biståndsmedel som går till hållbar matproduktion bör höjas och på sikt fördubblas från dagens nivåer.

Mycket av investeringarna i jordbruk går idag till storskaliga projekt, som riskerar att bli kontraproduktiva vad gäller förmågan att fortsätta producera i ett förändrat klimat och bekämpa fattigdom då jordbrukets förtjänster inte stannar hos bönderna och den lokala ekonomin utan går till stora, ofta internationella, företag. Det riskerar samtidigt att utarma den biologiska mångfalden. Därför är det viktigt att stöden inom jordbrukssektorn ska ha särskilt fokus på att främja småskaliga jordbruk, kvinnliga jordbrukare och lokalt ägande av jordbruken. Kvinnor står för 43 procent av

arbetskraften i jordbruket globalt och ansvarar oftast för att odla mat i syfte att primärt föda sina familjer, jordbruket är därmed inte storskaligt utan mer miljömässigt och näringsmässigt hållbart. Bönder måste få ny kompetens för att kunna öka sin produktivitet och marknaderna måste utvecklas för att maten ska vara lönsam att odla och samtidigt möjlig att köpa. Sverige bör främja användandet av lokala fröer i stället för patenterade GMO- och hybridfröer och de kemiska bekämpnings- och gödningsmedel som dessa kräver för att få en bra skörd.

Innan Trumpadministrationens neddragning levererade USAID varje år mat till världens fattigaste till ett värde av 5 miljarder dollar, vilket motsvarar nästan hela Sveriges biståndsbudget. Med minskat amerikanskt engagemang måste andra aktörer – däribland Sverige och EU – ta större ansvar för det humanitära stödet. Lika viktigt är att skapa förutsättningar för ökat lokalt jordbruk. Mer resurser måste avsättas till klimat- och miljöanpassning av jordbruken, så att mer mat kan produceras närmare där den behövs. Bara så kan vi bygga samhällen starkare på både kort och lång sikt.

En feministisk utrikes- och utvecklingspolitik

Klimatförändringarna och ekosystemkollapsen utgör de största hoten mot människors hälsa, säkerhet och liv i vår tid. Särskilt utsatta är kvinnor och barn i fattigdom – de drabbas oproportionerligt hårt av klimatförändringarnas konsekvenser. Därför är klimatkampen också en feministisk utrikespolitisk fråga. Miljöpartiet menar att jämställdhetsperspektiv måste integreras i all klimatpolitik – både i biståndet och i internationella överenskommelser.

Motståndet mot jämställdhet och rätten till sexuell och reproduktiv hälsa växer sig starkare i världen. Mäktiga konservativa aktörer som är globalt organiserade och välfinansierade driver framgångsrika kampanjer för att begränsa kvinnors, flickors och hbtqi-personers mänskliga rättigheter. FN beräknar att det kan ta uppåt 300 år att nå full global jämställdhet. Därför är det viktigare än någonsin att Sverige driver en feministisk utrikes- och utvecklingspolitik.

Sverige blev i oktober 2014 först i världen med att deklarera en feministisk utrikes-politik. Den har sedan dess väckt uppmärksamhet och fler länder har tagit efter. Vi är besvikna och oroade över att regeringen valt att frångå den inslagna vägen. Även OECD:s biståndskommitté DAC har i sin granskning från 2026 ifrågasatt avskaffandet av den feministiska utrikespolitiken och konstaterat att beslutet, tillsammans med minskade resurser till jämställdhetsarbetet, är svårt att förena med Sveriges uttalade

prioriteringar. Med en feministisk utrikespolitik satte vi tydliga mål för att bryta ojämställda strukturer i världen och för att resurser går till kvinnors egna prioriteringar. Begreppet feministisk har i sig lett till nya analyser och perspektiv, vilket är värdefullt inför att insatser utformas. Med en tydlig analys är utsikterna större för att jämställdhet och flickors och kvinnors reella situation ska förbättras.

En feministisk utrikes- och utvecklingspolitik ser världen som en helhet. Vi står inför mångfacetterade kriser där vi behöver ett holistiskt perspektiv och ett tydligt rättighetsbaserat arbetssätt för att möta världens gemensamma utmaningar, och samtidigt ta hänsyn till gruppers olika förutsättningar. Vi vet att vi måste utmana destruktiva normer på alla nivåer; lokalt, nationellt såväl som globalt. Det ska vara utgångspunkten i utvecklingspolitiken.

En feministisk utrikespolitik innebär också en bred syn på säkerhet, som sätter människors säkerhet i fokus. Svenska vapen ska aldrig få hamna i händerna på diktatorer eller länder som kränker mänskliga rättigheter. Ledare som förtrycker sin befolkning ska möta tydligt motstånd från omvärlden och alla folks rätt till självbestämmande ska värnas.

En feministisk utrikespolitik tar också sin utgångspunkt i att stärka kvinnors egenmakt, vilket är effektivt för att gynna ekonomisk och politisk utveckling. Handelspolitiken måste reformeras för att bli rättvis och granskas ur ett feministiskt och intersektionellt perspektiv, där frågor som företags ansvar för mänskliga rättigheter får en mer central roll för att säkra att handel bidrar till utveckling i hela kedjan, inte bara i slutet. Vi vet också att tillgång till preventivmedel och abort är centralt för att öka kvinnors möjligheter till ekonomisk egenmakt, vilket gynnar hela samhällsutvecklingen. Som ett led i den feministiska utrikespolitiken ska alla ambassader och myndigheter under utrikesdepartement få i uppdrag i regleringsbreven att integrera jämställdhet i sitt arbete.

En feministisk utrikespolitik måste också vara intersektionell. Vi måste se till den bredd av faktorer och former av diskriminering som påverkar människors liv och möjligheter, och bemöta dem därefter. Vi måste stötta lokala lösningar och finansiera säkra rum för kvinnor, hbtqi-personer, minoriteter och personer med funktionsnedsättning och bidra till att bygga system där grupper som diskrimineras får möjlighet att delta meningsfullt i frågor som rör sitt eget liv såväl som säkerhet-, utrikes- och handelspolitik.

Mänskliga rättigheter, fred och demokrati

Världen befinner sig i ett avgörande skede. Den regelbaserade världsordningen är satt under hård press. En växande andel av världens befolkning lever i länder där demokratiska principer urholkas, rättsstatens principer försvagas och samhällsdebatten förgiftas av hets, hot och hat. Polariseringen ökar, vilket bidrar till att tysta kritiska röster och underminera fria val. En tredjedel av världens människor lever i stängda samhällen där det är tillåtet att fängsla, skada eller till och med döda människor ostraffat – endast för att de har försökt utöva sina grundläggande fri- och rättigheter såsom yttrande-, mötes- eller föreningsfrihet.

I detta läge riskerar vi också en geopolitisk förskjutning där auktoritära stater som Kina och Ryssland försöker fylla det vakuum som uppstår när demokratiska länder drar sig tillbaka från sina internationella åtaganden. Sverige har historiskt varit en stark röst för demokrati och mänskliga rättigheter, men när demokratikämpar och civilsamhällesorganisationer utsätts för hårda attacker krävs det att vi ökar vårt stöd, inte drar ned det. Utvecklingssamarbetet fyller en strategiskt viktig funktion i att bygga hållbara, fredliga samhällen och förebygga krig och katastrofer. Det bidrar till säkerhet och stabilitet lokalt såväl som globalt.

Regeringen lyfter ofta vikten av den regelbaserade världsordningen, men genom att minska stödet till dem som faktiskt försvarar den i praktiken, urholkas förtroendet för vårt engagemang. Sverige måste kliva fram i detta nya världsläge. Vi kan och ska vara en tydlig röst för demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter – och ge kraftfullt stöd till dem som försvarar dessa värden i en alltmer repressiv omvärld.

Stärkt demokrati och skydd av journalister, miljö- och MR-försvarare

För att stärka demokratin i världen måste Sverige stå stadigt bakom de modiga personer som lokalt för kampen för demokrati, miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Journalister, fackföreningsledare, politiker och människor som försvarar miljön och mänskliga rättigheter trakasseras, förföljs och mördas. Miljö- och kvinnorättsförsvarare är allra mest utsatta. Behovet av att skydda civilsamhällets demokratiska utrymme är akut. Endast 2,1 procent av all världens befolkning lever i helt öppna länder, där staterna aktivt möjliggör och skyddar medborgerliga rättigheter.

Detta är en farlig utveckling som vi behöver göra allt för att bryta. Det fria ordet och journalistiken är avgörande för att demokratin ska utvecklas, och Sverige ska vara en fortsatt stark givare till organisationer i länder där mediemiljön är som mest repressiv.

Ett självständigt och livskraftigt civilsamhälle är en grundförutsättning för demokratiska samhällen – i Sverige såväl som globalt. Folkrörelser som fackföreningar, feministiska rörelser, funktionsrättsorganisationer och miljöförsvarare spelar en avgörande roll i att bygga demokrati, försvara mänskliga rättigheter och bekämpa fattigdom. De bär också rösterna från förtryckta grupper som annars inte hörs. Genom gränsöverskridande samarbeten och internationell solidaritet håller de makthavare ansvariga och skapar långsiktig förändring – från gräsrotsnivån och uppåt. Miljöpartiet vill att Sverige tar en tydlig ledarroll i att stärka skyddet och det långsiktiga stödet till civilsamhällets organisationer och folkrörelser världen över – för det är där den verkliga förändringen börjar. Det är just i de mest utmanande kontexterna, där civilsamhällets utrymme är som mest begränsat, som stödet behöver vara som starkast.

För att kunna stärka skyddet för MR-försvarare, journalister och andra måste starka institutioner komma på plats i partnerländerna, liksom att stärkta mekanismer för skydd måste finnas. Detta måste vara en viktig del av vårt utvecklingssamarbete, även framåt. Här spelar också Sveriges ambassader och EU-delegationer en viktig roll. De kan bidra med legitimitet och stöd för att öka säkerheten, samt bidra med juridiskt stöd.

Sveriges evakuering av MR-försvarare, journalister och andra från Afghanistan är exempel på när akuta insatser har varit väldigt viktiga för enskilda människor i behov av skydd, men ett mer ordnat system behövs. Miljöpartiet har under lång tid drivit att Sverige bör införa ett system med humanitära visum, så att människor kan resa hit på ett lagligt och säkert sätt och söka asyl. Det är viktigt, eftersom det idag i princip saknas lagliga vägar för att ta sig till Europa och söka asyl. Frågan har på nytt aktualiserats i och med Rysslands invasion av Ukraina och det är viktigt att det finns vägar för oppositionella, krigsvägrare och andra att trots sanktioner kunna ta sig till säkerhet och söka skydd. Miljöpartiet vill se ett långsiktigt hållbart system som möjliggör säkra och lagliga vägar att söka asyl, inklusive humanitära visum och åtgärder för snabb evakuering.

Rättsstatsuppbyggnad och digitalisering

En stark rättsstat utgör grunden för en stark demokrati. Utan ett oberoende rättsväsende, tillgång till rättvisa, ansvarsutkrävande och lagstyre blir demokratisk utveckling instabil. En fungerande rättsstat är avgörande för att kunna främja handel; om man inte kan lita på lagar och överenskommelser så vågar man inte etablera verksamhet. I många av Sveriges samarbetsländer hotas rättsstaten av korruption, politisering av rättsväsendet, diskriminering och straffrihet. Svenskt bistånd har och ska fortsätta ha en viktig roll i att

stödja rättssäkra och inkluderande institutioner, främja tillgång till rättvisa för alla och motverka straffrihet och korruption. Svenskt expertstöd genom myndighetsutbyte är här centralt, exempelvis från polisväsendet och Skatteverket. Men även civilsamhället fyller en viktig funktion i svensk kapacitetsstärkande verksamhet som ska värnas och främjas.

I en värld som blir alltmer digitaliserad är kunskap om och tillgång till digital teknik avgörande för ekonomisk och demokratisk utveckling. Vi måste också stärka motståndskraften mot desinformation och cyberkrigföring. Digitalisering kan försvåra korruption och öka tillgången till utbildning och hälsovård, skapa nya arbetstillfällen och göra samhällsservice och samhällsinformation mer tillgänglig. Utan rätt förutsättningar riskerar digitaliseringen dock att förstärka ojämlikhet och övervakning. Miljöpartiet vill att Sverige ska ta en aktiv roll i att bistå samarbetsländer med kunskap och kompetens inom digital utveckling – från e-förvaltning till utbildningsplattformar och klimatdatahantering. Svenska myndigheter och expertorganisationer har lång erfarenhet av digital innovation, öppna data och transparens, vilket kan vara ovärderligt i uppbyggnaden av digitala system som är demokratiska och moderna.

Kvinnors och flickors rättigheter

Jämställdhet är nyckeln till hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning. Trots det går jämställdheten bakåt i världen, samtidigt som kvinnors och flickors rättigheter hotas och begränsas av resursstarka konservativa krafter. Kvinnors och flickors rätt att bestämma över sina egna kroppar begränsas dagligen av ojämlika maktförhållanden till följd av patriarkala samhällsstrukturer. Dessutom drabbas kvinnor och flickor särskilt hårt av klimatförändringar och av konflikter, inte minst då våld, sexuella övergrepp, barnäktenskap och oönskade graviditeter ökar i samband med kris och konflikt.

Med Miljöpartiet i regering fanns mer resurser än någonsin för kvinnors och flickors mänskliga rättigheter, och vi drev på för ett jämställdhetsfokus inom bland annat handelspolitiken. Tyvärr går utvecklingen åt fel håll. Andelen bilaterala biståndsåtaganden med jämställdhetsmål minskade från 72 procent 2021–2022 till 54 procent 2023–2024. Vi ser också tendenser att det långsiktiga normförändrande arbetet får stå tillbaka för mer kortsiktiga insatser som syftar till att främja kvinnor som ekonomiska aktörer. Grunden till ett effektivt jämställdhetsarbete måste dock läggas långt tidigare än så – genom satsningar på exempelvis våldsprevention, barn- och mödravård samt utbildning.

Det är därför tydligt att Sverige måste driva en feministisk utvecklings- och utrikespolitik som sätter fokus på kvinnors och flickors rättigheter, politiskt deltagande,

ekonomisk egenmakt, inflytande i fredsarbete, frihet från våld samt rätten till reproduktiv hälsa.

Jämställdhetsarbetet behöver ta hänsyn till kvinnor och flickor i all sin mångfald och utgå ifrån en intersektionell analys och ett livscykelperspektiv, i enlighet med åtagandet i Agenda 2030 om att ingen ska lämnas utanför.

För att stärka kvinnors, flickor och hbtqi-personers rättigheter är det centralt att bistånd i högre grad ges till kvinnorättsorganisationer, eftersom forskning visar att det är starka lokala feministiska kvinnorättsrörelser som är den avgörande faktorn till att jämställdhet går framåt. Att stötta kvinnorätts- och hbtqi-organisationers arbete är därför en central pusselbit inom ramen för den feministiska utrikes- och utvecklingspolitiken.

Flickor i all sin mångfald tillhör ofta de mest utsatta i världen, och diskrimineras både utifrån kön och ålder. Flickor nekas utbildning, gifts bort i unga år, utsätts för könsbaserat våld och nekas tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa som mensskydd och preventivmedel. Sverige ska verka för att alla flickor ska få tillgång till skolgång. Att satsa på flickors utbildning är ett av de mest effektiva sätten att utrota fattigdom. För att möjliggöra detta krävs samtidigt satsningar på SRHR för barn under 18 år, utbildning för att bryta tabun om mens och öka flickors makt över sina egna kroppar, satsningar på normativt arbete för att ändra diskriminerande värderingar och lagar, samt ansvarsutkrävande för våld och sexuell exploatering av flickor.

Män och pojkars rättigheter och roll i arbetet för en mer jämställd värld behöver också beaktas. Skadliga könsnormer skapar psykisk ohälsa hos män som kan leda till kriminalitet och våldsamma beteendemönster, däribland könsbaserat våld. Arbete mot skadliga könsnormer behöver därför vara en del av allt jämställdhetsarbete – även i de mest sårbara och konfliktdrabbade samhällena.

Hbtqi-rättigheter

Runtom i världen förföljs, trakasseras och diskrimineras människor enbart på grund av sin sexuella läggning eller sin könsidentitet. Diskrimineringen leder till att hbtqi-personer fängslas, torteras och till och med mördas. I ett sextiotal länder är samkönade relationer helt förbjudna. Hbtqi-personer har dessutom blivit en strategisk måltavla för konservativa och högerextrema aktörer. Transpersoners mänskliga rättigheter står exempelvis inför fler bakslag än framsteg under 2025 i Europa och Centralasien. Tillbakagången är inte bara en kris för transpersoner, utan en bredare kris för demokrati och grundläggande rättigheter i hela regionen.

Sveriges stöd till de som arbetar med hbtqi-personers rättigheter i världen är helt avgörande. Biståndet kan bidra genom stöd till organisationer, skydd och nätverksbyggande. I länder där samkönade relationer är förbjudna finns det stora svårigheter för en hbtqi-organisation att ens registrera sig, och många små hbtqi-organisationer i låginkomstländer har haft svårt att leva upp till de höga krav på revision och uppföljning som Sverige ställer. För att Sveriges insatser ska bli meningsfulla är det centralt att de projekt och program som genomförs planeras och följs upp i dialog med hbtqi-rörelsen i det berörda landet.

I dag läggs ansvaret för många projekt på de svenska organisationer som förmedlar stödet. Det innebär en stor ekonomisk risk för dessa organisationer som ofta har begränsade resurser. Dagens ordning begränsar därför ibland möjligheterna att gå in i projekt i de länder där förtrycket är som hårdast och behovet av stöd som störst. Om Sverige ska kunna stödja hbtqi-organisationer även i länder där situationen för hbtqi-personer är som svårast krävs en ökad flexibilitet och att man inte lägger det ekonomiska ansvaret enbart på aktörer i det civila samhället. Ambassader kan även spela en avgörande roll i att ha dialog med det lokala hbtqi- och kvinnorättsrörelserna, samt visa sitt stöd för dem genom att till exempel följa med vid rättegångar.

Barns rättigheter

Barn har rätt till alla mänskliga rättigheter – men de har också särskilda rättigheter enligt FN:s barnkonvention, som sedan 2020 är en del av svensk lag. Dessa specifika rättigheter måste ha ett starkt genomslag i utvecklingssamarbetet. I en värld där klimatförändringar, krig och sociala orättvisor drabbar barn oproportionerligt hårt, är det avgörande att barns behov, röster och rättigheter ges en central plats i utformningen av biståndet.

Klimatkrisens effekter utgör ett tydligt exempel. Över 171 miljoner elever fick sin skolgång störd av klimatrelaterade händelser som torka, översvämningar och extremväder under 2025. Forskning visar också att torka och matbrist – som blir allt vanligare i klimatförändringarnas spår – bidrar till en ökning av barnäktenskap och barnarbete. Detta undergräver barns rätt till utbildning, hälsa, trygghet och utveckling.

FN:s Barnrättskommitté har framfört att barnkonventionens genomförande ska ses som ett samarbetsprojekt för världens länder. Deras råd till alla stater är att konventionen ska utgöra ramen för internationellt utvecklingsbistånd och att utvecklingssamarbetet kan ses som en del i processen att genomföra konventionen. Mot den bakgrunden anser vi att biståndet måste integrera ett barnrättsperspektiv i alla

sektorer – från klimat och hälsa till humanitära insatser och demokratiarbete. Sveriges internationella åtaganden enligt barnkonventionen innebär ett ansvar att säkerställa att barns rättigheter inte bara skyddas utan också aktivt främjas i allt internationellt samarbete.

Urfolks rättigheter

Urfolk runtom i världen lever fortfarande under svåra förhållanden på grund av staters ovilja att erkänna och stödja deras mänskliga rättigheter. De diskrimineras och fördrivs från sina marker på grund av väpnade konflikter, ekonomiska intressen och för att de försvarar sina marker och de naturvärden de erhåller.

För att stärka erkännandet av urfolks rätt till mark, vatten och naturresurser antogs ILO:s konvention 169 om urfolks rättigheter. När konventionen skulle antas var Sveriges representanter drivande i ett antagande och tog bland annat initiativ till en resolution som uppmanade övriga medlemsstater att ratificera. Idag har fler än tjugo länder ratificerat konventionen, däribland Danmark och Norge. Sverige har däremot inte anslutit sig, trots upprepad internationell kritik från bland annat FN:s råd för mänskliga rättigheter som har kommit med ett stort antal rekommendationer som Sverige ännu inte hörsammat. Det framstår inte som rättfärdigt av Sverige att utkräva av andra länder att de ska respektera urfolksrätten, så länge vi själva inte är villiga att anta ILO:s konvention 169.

Miljöpartiet menar att rätten till den egna kulturella identiteten är grundläggande i länder med olika befolkningsgrupper, och att skydda nationella minoriteter och urfolks rättigheter samt att främja deras deltagande och användande av kunskap i klimatkampen är grundläggande för en hållbar utveckling. Det visar inte minst den senaste rapporten från IPBES som visar att trenden med ekologisk utarmning och förlust av biologisk mångfald i genomsnitt har varit lindrigare i områden som förvaltas av urfolk eller lokalsamhällen. Vi menar därför att Sverige bör ratificera ILO:s konvention 169 och ha en aktiv politik för att stärka urfolks rättigheter genom att stå upp för urfolks rättigheter till självbestämmande, mark och land. En ratificering skulle stärka urfolket samernas rättigheter i Sverige och således sända en tydlig signal mot omvärlden om att Sverige står upp för urfolks rättigheter – och att andra länder också måste göra det.

Personer med funktionsnedsättning

Enligt Världsbanken lever ungefär 20 procent av världens fattigaste med en funktionsnedsättning, och de drabbas oftare av våld, fattigdom och utestängning från

utbildning och arbete. Personer med funktionsnedsättning har generellt sämre hälsa och kortare livslängd, ofta på grund av bristande tillgång till vård och rehabilitering.

Vid humanitära kriser saknas allt för ofta ett funktionsrättsperspektiv. Evakueringsvägar är otillgängliga för personer med rörelsenedsättning. Livsviktig information om skyddsrum, flyktvägar eller var hjälp finns når inte döva, hörselskadade eller blinda. Det gör att personer med funktionsnedsättning löper högre risk att skadas eller dö i konflikter, naturkatastrofer och andra krissituationer.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning slår fast att alla människor, oavsett funktionsförmåga, har rätt till skydd, trygghet och delaktighet, även i krig och kris. Trots detta osynliggörs människor med funktionsnedsättning i humanitära insatser och fredsprocesser. För Miljöpartiet är det en självklarhet att personer med funktionsnedsättning och deras särskilda behov ska beaktas, inte bara efter en katastrof, utan genom ett inkluderande förebyggande arbete. Mot den bakgrunden anser vi att svenskt bistånd ska integrera ett funktionsrättsperspektiv i såväl klimatanpassningsarbete som hälsobistånd och humanitära insatser.

Religiösa aktörers roll i utvecklingssamarbetet

Religiösa aktörer spelar en avgörande roll i samhällsutvecklingen i många delar av världen. I flera länder utgör de en stor del av civilsamhället och har ett stort förtroende bland befolkningen – särskilt bland marginaliserade grupper som ofta saknar tillgång till andra former av representation. Religiösa ledare kan ofta åtnjuta större förtroende än andra makthavare och kan därför spela en avgörande roll som moraliska skyldighetsbärare.

För att svensk utvecklingspolitik ska vara inkluderande och effektiv krävs en ökad förståelse för religionens betydelse i olika kontexter. Det innebär att religiösa aktörer bör ses som potentiella samarbetspartners i arbetet för mänskliga rättigheter, jämställdhet, klimatansvar och social rättvisa. Samtidigt måste samarbetet bygga på principen om religions- och övertygelsefrihet, och präglas av ett kritiskt förhållningssätt där alla aktörer granskas utifrån sina värderingar och handlingar. Genom att integrera kunskap om religionens roll i utvecklingssamarbetet kan Sverige bättre bidra till att nå de globala målen.

Konfliktförebyggande bistånd

Inte sedan slutet på andra världskriget har konfliktnivåerna varit så höga som de är just nu i världen. Klimatförändringar, polarisering, extremism, misstro och ökad ekonomisk

ojämlikhet inom och mellan länder kommer fortsätta driva på osäkerheten framöver. Vi ser en snabbt växande militarisering som en konsekvens av detta vilket i sin tur ökar misstron mellan länder än mer.

Enligt en analys framtagen av organisationen ONE innebär varje satsad dollar på konfliktförebyggande en besparing på 103 dollar. Att öka vårt konfliktförebyggande bistånd är således en strategisk säkerhetspolitisk investering. I det rådande omvärldsläget ska det konfliktförebyggande biståndet vara prioriterat för Sverige. Konfliktförebyggande och fredsbyggande biståndsverksamhet stödjer lokalsamhällen, länder och regioner att agera tidigt på kris och konflikt, stärker institutioner som verkar inkluderande och stabiliserande, vilket i sin tur möjliggör för andra utvecklingsinsatser att få genomslag. Sverige är traditionellt starkt inom fredsmedling och det finns en hög förmåga inom svenska institutioner och myndigheter. Biståndet ska i större utsträckning riktas mot att skapa förutsättningar för diplomatiska och politiska lösningar på konflikter. Det minskar även risken för framtida militära eller humanitära insatser. Forskningen visar att biståndsinsatser kan bidra fred och stabilitet om insatserna baseras på lokalt ägarskap inom biståndsprojekten, uppbyggnad av statlig kapacitet i mottagarlandet, öppenhet och transparens i biståndet samt långsiktighet från givarna. Sverige ska särskilt verka för att säkerställa att kvinnor, unga och civilsamhället ges förutsättningar att meningsfullt delta i fredsprocesser och konfliktförebyggande arbete. Ett led i detta var det kvinnliga medlingsnätverk som samordnades av Folke Bernadotteakademin (FBA). Nätverket har varit viktigt för att främja kvinnors roll i fredsprocesser och bidra till Sveriges arbete med resolution 1325, och bör upptas igen i ny form.

Inför 2024 kapade regeringen det statliga ekonomiska stöd som i hundra år getts till svenska organisationer inom civilsamhället som arbetar för fred och nedrustning. Flera av dessa organisationer utför också ett oerhört viktigt arbete i att främja dialog och fredsbyggande internationellt. I en tid med ett försämrat säkerhetspolitiskt läge är det fredsfrämjande arbetet än viktigare. Vi anser att det är motiverat att inte bara återställa utan dubblera stödet till fredsorganisationerna.

Ekonomisk utveckling och rättvisa

Den ekonomiska utvecklingen har lyft hundratals miljoner människor ur fattigdom, men den har också tärt på planetens tillgångar och skapat enorma utmaningar i form av klimatförändringar och miljöförstöring. En grön politik för global utveckling måste ge

förutsättningar för hållbara och inkluderande ekonomiska utvecklingsprocesser i partnerländerna, och den måste ha fokus på rättvisa spelregler på den globala marknaden. Ett starkt och rättvist skatte- och skuldregelverk är avgörande för att stärka utvecklingsländers egen kapacitet och minska deras beroende av bistånd. Vi måste ta ansvar för gemensamma globala nyttigheter och främja en handelspolitik som tar hänsyn till mänskliga rättigheter, miljö och global rättvisa.

Stoppa skatteflykt och skatteparadis

Skatteintäkter är avgörande för att bygga välfärd och förverkliga de globala målen. Trots detta förlorar många utvecklingsländer stora summor varje år till följd av skatteflykt, skadlig skattekonkurrens och andra olagliga kapitalflöden. FN uppskattar att Afrika förlorar 89 miljarder dollar årligen genom olagliga kapitalflöden – mer än vad kontinenten får i bistånd. Kapitalflykten består både av pengar som kommer från kriminell verksamhet som drog-, människo- och vapenhandel, och från internationella företag som har verksamhet i utvecklingslandet. Flera av skatteparadisen finns i Europa, och EU har därmed ett särskilt stort ansvar för att ta itu med denna problematik. I detta sammanhang behöver Sverige driva på för att bredda EU:s lagstiftning för landsspecifik rapportering, där företag måste redovisa sina intäkter och skatter i varje land där de verkar. Krav på sådan måste gälla alla branscher, inte enbart råvaruutvinnings- och skogsindustrin.

Det är tydligt att internationella lösningar måste till för att stoppa skatteflykten. Miljöpartiet vill att Sverige verkar för ett stärkt internationellt skattesamarbete under FN och aktivt stödjer den pågående förhandlingen om en FN-konvention om internationellt skattesamarbete. Skatteverket bör få i uppdrag att analysera vilka effekter en sådan konvention skulle ha på Sveriges skatteintäkter. Ett fungerande skattesystem där både företag och människor gör rätt för sig är nödvändigt för att kunna bekämpa fattigdomen. Vi vill att det ska bli lättare att följa upp och jämföra olika länders sätt att redovisa skatter och göra det svårare att fuska.

Ett generellt problem för alla länder, men särskilt för låginkomstländer, är att expertis på att undvika skatter ofta återfinns i den privata sektorn, men kunskap för att bekämpa skatteflykt saknas inom den offentliga sektorn. Vi vill att svenskt bistånd fortsätter att stärka fattiga länders förmåga att ta upp skatt genom att bistå med expertis. Skatteverket bör få ökade resurser för att inom OECD och andra organ utveckla arbetet med att hindra skatteflykt från utvecklingsländerna. Statligt ägda bolag måste ges

tydliga ägaranvisningar med en uppföljning som säkerställer att de inte bidrar till kapital- eller skatteflykt.

Under Brasiliens ordförandeskap i G20 under 2024 antogs ett förslag om hur extremt förmögna individer rent praktiskt skulle kunna beskattas på ett internationellt koordinerat sätt. Sverige bör stödja införandet av globalt samordnade regler för nationell minimibeskattning av extremt förmögna individer. Vi vill också att Sverige fortsatt verkar för införandet av nya, innovativa finansieringskällor – exempelvis avgifter på internationell flyg- och fartygstrafik eller skatt på finansiella transaktioner – som kan öronmärkas för klimat och utveckling.

Skuldkrisen

För många låginkomstländer och lägre medelinkomstländer är skuldbördan mer ohållbar nu än under den förra stora skuldkrisen på 1990-talet. I över 50 länder går mer av statsbudgeten till skuldbetalningar än till investeringar i utbildning, hälsa och social trygghet – tillsammans. Situationen är särskilt akut i Afrika, där i genomsnitt 55 procent av de offentliga utgifterna går till att betala av skulder. Samtidigt ser vi hur klimatkrisen förstärker skuldkrisen, och tvärtom. Länder som drabbas av klimatkatastrofer tvingas ta nya lån för att återhämta sig, vilket ytterligare förvärrar skuldbördan. Skuldkrisen är därför ett av de största hoten mot ekonomisk utveckling idag och nya innovativa lösningar krävs för att komma till bukt med problemet.

Miljöpartiet vill att Sverige ställer sig bakom inrättandet av en permanent, multilateral skuldhanteringsmekanism inom FN. Bindande principer för ansvarsfull långivning och upplåning bör antas. Syftet är att skapa ett rättvist regelverk för att kunna förebygga och lösa skuldkriser. Detta är ett krav som G77-länderna har lyft i många år. Denna reform av den globala skuldarkitekturen måste omfatta hela skuldcirkeln; den ska inte enbart hantera skuldavskrivning utan ta hänsyn till hela cykeln för att säkra transparens och möjlighet till ansvarsutkrävande. Fokus bör vara skuldsanering som sätter människors behov, klimatkrisens allvar och förlusten av biologisk mångfald före kravet på att betala räntor och amorteringar.

Sverige bör inte införa biståndslån som riskerar att spä på skuldkrisen. I stället bör vi stå upp för rättvisa och solidariska finansieringsformer, där såväl stater som privata långivare och institutioner som IMF och Världsbanken tar sitt ansvar vid skuldnedskrivningar.

Främja mellanskaliga lån för lokal utveckling, kooperation och grön omställning

Att finansiera hållbara investeringar i utvecklingsländer kan både bidra till att minska fattigdom genom nya arbetstillfällen och till mer lokal produktion av samhällsviktiga produkter och tjänster. Mikrokrediter och större företagslån fyller en viktig funktion i detta arbete, men mest underutnyttjat är de mellanskaliga lånen. Dessa lån bör riktas mot små och medelstora företag i låg- och medelinkomstländer. Dessa företag står för en majoritet av sysselsättningen i många samhällen, men har ofta begränsad tillgång till finansiering för att växa, investera i grön teknik eller nå nya marknader. Genom att öka Sveriges stöd till mellanskaliga lån via aktörer som Swedfund, Sida eller genom blandfinansierade fonder kan fler entreprenörer, kooperativ och lokala initiativ få tillgång till kapital. Lån bör villkoras med sociala och miljömässiga kriterier som att främja cirkulära affärsmodeller, anständiga arbetsvillkor och jämställdhet.

Miljöpartiet vill särskilt utveckla arbetet med att rikta mellanskaliga lån till kooperativa företag. Kooperationer inom jordbruk, energi, återbruk och bostäder är ofta för små för kommersiella lån men för stora för att få mikrofinansiering. Genom att underlätta tillgången till rätt utformade lån – kombinerade med rådgivning och kapacitetsstöd – kan Sverige bidra till att kooperativa rörelser blir drivande krafter i klimatomställning och lokal ekonomisk utveckling.

Hållbara investeringar genom innovativ finansiering

För att nå de globala målen och bemöta vår tids stora utvecklingsutmaningar krävs resurser långt utöver vad traditionellt bistånd hittills mobiliserat. Sverige har därför varit en föregångare i att utveckla och använda statliga garantiinstrument inom biståndet. Garantier innebär att staten åtar sig att dela på risken vid investeringar i utvecklingsländer, vilket gör det möjligt att frigöra privat kapital till projekt som annars anses för riskfyllda. Det är ett konkret exempel på så kallad blended finance – där offentliga medel används strategiskt för att hävstångseffekten ska bli så stor som möjligt.

Sidas garantiverksamhet har under senare år mobiliserat tiotals miljarder kronor till satsningar inom klimat, jämställdhet, jordbruk och småföretagsutveckling. Kvinnors företagande har stärkts genom tematiska sociala obligationer, bönder i Tanzania har fått tillgång till krediter via lokala banker, och solenergi har nått hundratusentals människor i Afrika tack vare fondlösningar med garantistöd. Enligt Sidas beräkningar har varje spenderad biståndskrona som använts för att delbetala kostnaden för garantierna låst

upp 57 kronor i investeringar. Sidas garantiverksamhet är således en katalysator för innovativ finansiering inom utvecklingssamarbetet – ett område där Sverige ses som föregångare – och den bidrar till att brygga gapet mellan globala investeringsbehov och tillgängliga resurser för en hållbar framtid. Sverige bör fortsätta utveckla garantiintrumentet som ett komplement till traditionellt utvecklingsstöd.

Rättvis handel

Rättvis handel är en viktig del av en grön feministisk utrikes- och utvecklingspolitik och bidrar till ekonomisk utveckling. Möjligheten för låg- och medelinkomstländer att delta i världsekonomin har spelat en viktig roll för att minska fattigdom. Handel kan leda till utveckling av privata företag och entreprenörskap, skapa sysselsättning och bättre arbetsvillkor, samt generera exportintäkter och tillgång till teknik och produkter. Med handeln följer såväl positiva möjligheter som risker för hållbar utveckling, och tydliga internationella regelverk är därför avgörande.

Alla handelsrelationer måste utgå från principerna om mänskliga rättigheter, miljöhänsyn och global rättvisa. Sverige ska vara ett föregångsland för fri, rättvis och hållbar handel – där goda arbetsvillkor och minskad klimatpåverkan ses som grundläggande villkor. Det gäller såväl vår politik inom EU som det vi köper in i kommuner och regioner. Offentlig upphandling ska vara etisk och miljömärkt, och säkerställa att inga kränkningar av mänskliga rättigheter sker i produktionskedjan.

Det internationella handelssystemet gynnar i dag ofta de starkaste. Sverige och EU har ett ansvar att se till att handel inte förvärrar situationen för människor i fattigdom eller bidrar till miljöförstöring. Vi måste stärka förutsättningarna för att låg- och medelinkomstländer ska kunna delta på rättvisa villkor i den globala handeln. Med långsiktiga spelregler och ett tydligt fokus på hållbarhet kan svenska företag bli föregångare inom mänskliga rättigheter och miljöhänsyn – och bidra till ett globalt system där både människor och natur har en framtid.

Företags ansvar för miljö och mänskliga rättigheter

Det rapporteras ofta om företag som bryter mot de mänskliga rättigheterna, som inte tar miljöhänsyn eller hänsyn till arbetstagarnas rättigheter. Det sker överallt i världen. För att sätta stopp för företag som agerar fel eller som missköter sig behövs det ett bindande globalt regelverk. Ett sådant skulle leda till en hållbar konkurrens och innebära att ”goda” bolag premieras. Det behövs ett minimiregelverk, med sanktioner, ett golv som inget företag i världen får lov att gå under. Utan ett bindande regelverk, kopplat till

någon form av sanktioner, kan vi aldrig ställa företagen till svars för att de inte har upprätthållit respekten för miljön och de mänskliga rättigheterna.

Miljöpartiet välkomnar de viktiga framsteg som EU gjort genom att anta lagar för ökat företagsansvar och transparens. Lagen om hållbarhetsrapportering (CSRD) och direktivet om tillbörlig aktsamhet (CSDDD) innebär ett viktigt genombrott för att säkerställa att europeiska företag systematiskt beaktar sin påverkan på miljö, klimat och mänskliga rättigheter.

Mot den bakgrunden har vi varit mycket kritiska till EU-kommissionens så kallade Omnibusförslag. Miljöpartiet anser att förenkling av lagstiftning inte ska ske på bekostnad av dess syfte. Transparens, rättvisa och ansvarsutkrävande är grundläggande principer i ett hållbart näringsliv. Det kan inte ligga i Sveriges eller svenska företags långsiktiga intresse att backa från redan antagna och brett förankrade regler som bidrar till ökad tydlighet, etik och rättvisa i globala värdekedjor.

Löntagares rättigheter

Ett tydligare fokus behövs även på att stärka löntagarnas rättigheter. Över 240 miljoner människor i världen lever i extrem fattigdom – trots att de arbetar. Mer än 60 procent av den globala arbetskraften – omkring två miljarder människor – arbetar inom den informella sektorn, utan tillgång till grundläggande rättigheter, trygghet eller lagstadgat skydd. I många länder möts fackligt engagemang med avsked, hot och våld. Sveriges utvecklings- och handelspolitik måste därför ha ett tydligt rättighetsperspektiv. Miljöpartiet vill att svenska utvecklingsinsatser ska stärka rätten till facklig organisering, arbetsmiljöskydd, jämställdhet och social trygghet.

Råvaruexploatering, rättvisa och miljöansvar i en global omställning

Jakten på icke-förnybara resurser som olja, metaller och mineraler är idag en av de största drivkrafterna bakom miljöförstörelse, konflikter och sociala orättvisor. Rovdriften på fossila bränslen fortsätter, ofta under alltmer desperata former, trots att vi vet att denna väg hotar hela planetens ekosystem. För Miljöpartiet är det självklart att all råvaruanvändning måste vila på principer om hushållning, effektivisering och global rättvisa. Vi måste ställa om till en cirkulär ekonomi där råvarors livslängd förlängs genom återbruk, återvinning och ett mer resurseffektivt samhälle.

För många låginkomstländer har rika naturtillgångar snarare blivit en förbannelse än en tillgång. I stället för utveckling har råvaror lett till korruption, väpnade konflikter och mänskligt lidande. Ett av de mest tragiska exemplen är östra Demokratiska republiken

Kongo, där en stor andel av världens coltan – en mineral nödvändig för mobiltelefoner och batterier – utvinns. Denna naturresurs har blivit en drivkraft i en utdragen konflikt som skördat miljontals liv och där sexuellt våld används som vapen mot kvinnor och hela samhällen traumatiseras.

Elektrifieringen och den teknologiska omställningen i Sverige och EU får inte bygga på fortsatt exploatering av människor och natur i globala Syd. Den internationella handeln med konfliktmineraler måste regleras med tydlig, bindande lagstiftning. Dagens frivilliga system är inte tillräckligt. Sverige bör driva på för en EU-lagstiftning och ett globalt certifieringssystem som omfattar alla konfliktmineraler, inklusive robusta mekanismer för transparens, ansvarsutkrävande, rimliga löner och ersättning enligt principen att förorenaren betalar.

Ytterligare ett exempel på exploatering är den omfattande exporten av elektroniskt avfall från EU till länder i Afrika och Asien, där miljö- och hälsokonsekvenserna blir förödande. Att säkra kontroll över hela produktions- och återvinningskedjan är avgörande för att vår teknologiska utveckling inte ska ske på bekostnad av människor och miljö i andra delar av världen.

Svenska företag är viktiga aktörer på världsmarknaden och har ett stort kunnande både som leverantörer till gruvindustrin och vid själva utvinningen. På hemmaplan har vi kommit långt med både sociala krav och miljökrav. Det är viktigt att vårt tekniska kunnande och processkunnande kan komma andra till del. Samtidigt är det viktigt att vi ställer om vårt tänkande mer till hushållning och effektivisering, i stället för att fokusera främst på utvinning. Sverige bör ställa krav på företag att redogöra konsekvensanalyser som identifierar och hanterar mål- och intressekonflikter, där konsekvenserna för människor i råvarustarka länder av svensk politik analyseras med särskilt fokus på elektrifiering.

Rätten till och ansvaret för gemensamma globala nyttigheter

Alla behöver vi vatten, energi och livsmedel. Ett av politikens viktigaste uppdrag är att trygga försörjningen av dessa grundläggande behov – både när övergripande politiska linjer utformas och i konkreta projekt. Insikten om att grundläggande säkerhet bygger på hanteringen av vatten, energi och livsmedel kom till uttryck i diskussionen inför och under FN:s Rio + 20-konferens.

Vatten behövs för att producera mat och bioenergi. Energi används för att driva jordbruksmaskiner eller transportera mat. Mark och jordbruksprodukter används för att producera den nya tidens energi. När planetära gränsvillkor för utsläpp av växthusgaser

överskrids, när vi lider förlust av biologisk mångfald och när kvävecykeln kommer ur balans, får det konsekvenser för både vatten, energi och livsmedel. Åtgärder för att trygga ett av dessa behov måste utformas så att det inte missgynnar de andra.

Miljöpartiet anser att Sverige ska verka för att multilaterala finansinstitutioner ska ta större hänsyn till samspelet mellan vatten, energi och mat vid policyutformning. Målkonflikter bör minimeras och synergier eftersträvas. Sverige bör också verka för motsvarande ordning i berörda politikområden inom EU. Regeringen bör ge relevanta myndigheter och statligt ägda bolag i uppdrag att särskilt i sin utländska verksamhet ta större hänsyn till konsekvenserna för vatten-, energi- och livsmedelssäkerhet.

Hälsobistånd

Global hälsa är en grundläggande förutsättning för hållbar utveckling, jämställdhet och global säkerhet. Klimatförändringar, väpnade konflikter och återkommande pandemihot sätter allt större press på redan bräckliga hälsosystem. När USA valt att dra tillbaka sitt bistånd har det lett till en global hälsokris. Neddragningarna från USAID har lett till att tiotusentals människor förlorat tillgång till vård, preventivmedel och hiv-behandling. I dess spår ser vi ökad risk för resistensutveckling, fler dödsfall och förlorad kontroll över smittspridning. Att bygga upp denna kapacitet har tagit decennier – men kan raseras på bara några månader.

En annan mycket oroande utveckling är tillbakagången inom sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), där rätten till kroppslig integritet, säker mödravård och tillgång till preventivmedel hotas i många länder. Tillbakagången för SRHR-arbetet hotar inte bara kvinnors liv och möjlighet till arbete och ekonomisk utveckling, vi ser också en normativ backlash som riskerar att kasta oss decennier tillbaka i tiden i kampen för jämställdhet. Kvinnors rätt till sina egna kroppar är en grundläggande förutsättning för hållbar utveckling. Sverige måste stå upp för dessa rättigheter och för SRHR-biståndet, även när de är under ideologiskt tryck.

Tio procent av den globala sjukdomsbördan orsakas av brist på rent vatten, sanitet och hygien. Att säkra tillgången till rent vatten, sanitet och hygien (WASH) är således avgörande för att kunna rädda liv världen över. Det är också särskilt viktigt för att säkra för flickors skolgång, kvinnors hälsa och barns överlevnad. Brist på rent vatten bidrar till ohygieniska förlossningar, barnäktenskap och att flickor tvingas avstå från skola. Klimatförändringar och väpnade konflikter förvärrar tillgången ytterligare. För att säkra

tillgång till sanitet, hygien och rent vatten behövs långsiktiga investeringar i hållbara, till-gängliga system för distribution och kunskapshöjande satsningar om hygien.

De stora framsteg vi gjort globalt med att bekämpa hiv och aids visar vad vi kan åstadkomma tillsammans – men kampen är inte över. Fortfarande dör en människa i minuten av aids samtidigt som finansieringen sinar. Sverige bör därför återuppta kärnstödet till UNAIDS.

Distributionen av vaccin är en av de största hälsoframgångarna i världshistorien. Varje år räddas ungefär tre miljoner människors liv tack vare vaccinationer. Kostnaden för att vaccinera barn är mycket lägre än att behandla sjukdomar senare, eller att ta hand om stora sjukdomsutbrott. Trots det saknar miljontals barn nödvändiga vaccin och därmed det livsviktiga skyddet.

Sverige måste vara en fortsatt stark aktör för global hälsosäkerhet, inklusive stöd till vaccinationsprogram, hiv-prevention, vatten- och sanitetsprojekt (WASH) samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Vi ska stärka samarbetet med FN-organ och andra multilaterala aktörer för att bygga robusta och motståndskraftiga hälsosystem i låg- och medelinkomstländer. Vi måste också främja forskning och innovation inom global hälsa, inklusive stöd till utveckling och distribution av nya medicinska teknologier och behandlingar.

FN och det multilaterala biståndet

Ett starkt, välfungerande och demokratiskt FN-system är avgörande för att möta vår tids stora globala utmaningar: klimatkrisen, pandemiberedskap, väpnade konflikter och försvar av mänskliga rättigheter. FN:s unika mandat att främja fred, säkerhet, hållbar utveckling och jämlikhet gör det till en hörnsten i en rättvis världsordning.

Sverige har historiskt varit en stark och pålitlig partner till FN och dess fackorgan. Tyvärr har detta förtroende försvagats genom de senaste årens neddragningar i det svenska kärnstödet till centrala FN-organ såsom UNRWA, UN Women, UNDP, UNFPA och UNAIDS. Det är en utveckling som riskerar att kraftigt försämra FN:s möjligheter att agera snabbt och effektivt vid kriser, samt att upprätthålla sitt långsiktiga normativa arbete.

Men FN och andra multilaterala aktörer gör inte bara skillnad i akuta kriser. De spelar också en avgörande roll i det långsiktiga arbetet med att bygga upp motståndskraftiga samhällen genom satsningar på hälsa, utbildning, klimatanpassning, infrastruktur, jämställdhet och fredsbyggande.

Sverige har länge varit en av de största och mest förtroendeingivande givarna till det multilaterala systemet. Det har gett oss inflytande, trovärdighet och konkret nytta i form av bättre samordning, starkare resultat och mer rättvis resursfördelning. Miljöpartiet anser att Sverige omedelbart bör återupprätta och långsiktigt säkra det flexibla kärnstödet till FN-organ, med särskilt fokus på organisationer som arbetar med omställning, jämställdhet, hälsa, fredsbyggande och mänskliga rättigheter.

I en tid då auktoritära krafter utmanar den regelbaserade världsordningen och grundläggande rättigheter ifrågasätts, måste Sverige aktivt värna och stödja FN:s normativa roll. Det gäller särskilt arbetet för kvinnors och flickors rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. FN behöver reformeras – men det behöver också försvaras. Miljöpartiet anser att Sverige ska ta en aktiv roll inom FN som arbetar för att öka transparens, inkludering, demokrati och effektivitet inom FN, samtidigt som vi bidrar med stabil finansiering.

Vi måste också återuppbygga tilltron till FN, både internationellt och här hemma. Det kräver inte bara finansiellt stöd, utan även insatser för att öka allmänhetens kunskap om FN:s arbete. FN är inte perfekt – men det är vår bästa chans till en fredligare, mer rättvis och hållbar värld. Sverige ska vara med och leda det arbetet.

Stöd till flyktingar och migranter

Aldrig förr har så många människor varit på flykt i världen som nu. UNHCR gör ett ovärderligt arbete med att dela ut nödhjälp i kriser och hjälper människor på flykt att leva sina liv i trygghet. Samtidigt som antalet människor på flykt är rekordhögt har antalet länder i EU som tar emot kvotflyktingar minskat. UNHCR har upprepade gånger vädjat till EU-länderna om att uppfylla målet att vidarebosätta 40 000 kvotflyktingar, utan resultat. Fler länder måste ta större ansvar för människor på flykt. Miljöpartiet vill att Sverige tillsammans med andra EU-länder förbinder sig att öka antalet kvotflyktingar. Sverige bör vara en förebild för global solidaritet. Regeringen har kraftigt minskat antalet kvotflyktingar – något vi djupt beklagar. Vi vill att Sverige ska ta emot 5 000 kvotflyktingar per år och verka aktivt för att fler EU-länder ska ta ett större ansvar.

FN:s organisation för palestinaflyktingar UNRWA gör ett ovärderligt och oersättligt arbete för palestinier i Jordanien, Libanon, Syrien, Gazaremsan och Västbanken, inklusive östra Jerusalem. UNRWA har dessutom varit den största humanitära aktören i Gaza under lång tid, och har bidragit till att andra organisationer kan arbeta på plats. Deras infrastruktur i Gaza är nödvändig och ingen annan enskild organisation, inklusive

andra FN-organisationer, kan överta eller ersätta UNRWA:s arbete. Sverige ska därför genast införa ett starkt kärnstöd till UNRWA igen och öka pressen på Israel att upphäva förbudet mot UNRWA.

Humanitärt stöd

Trots att vi vet att förebyggande och långsiktigt utvecklingssamarbete är det bästa för att effektivt bekämpa människors utsatthet och fattigdom, så lyckas vi inte alltid undvika humanitära katastrofer. Det humanitära biståndet är den yttersta livlinan för de människor som drabbas. Det syftar till att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet. Behovet är idag större än någonsin. Samtidigt har respekten för principerna om humanitär rätt och skydd för humanitära aktörer försvagats. År 2023 och 2024 har varit rekordår för antalet humanitära arbetare som dödats, och i nästan 40 länder begränsas tillgången till nödhjälp avsiktligt.

Sverige måste vara en tydlig röst för humanitärt tillträde, skydd av civila och respekt för internationell humanitär rätt. Vi ska också stå upp för de humanitära principerna om humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende. Sverige bör använda sitt diplomatiska inflytande för att driva ansvarsutkrävande för brott mot humanitär rätt och stå upp för de internationella domstolarna.

De humanitära behoven är som störst i ett tjugotal länder. Glappet mellan behov och finansiering i dessa särskilt sårbara och konfliktdrabbade länder växer, och nuvarande biståndsmodeller möter inte upp behoven. Miljöpartiet vill att Sverige viker hälften av det bilaterala biståndet till dessa kontexter, främst genom bidrag, och när det sker via utvecklingsbanker, genom förmånliga lån.

Samtidigt måste vi undvika att ställa humanitärt bistånd mot utvecklingssamarbete eller fredsbyggande – alla tre benen är nödvändiga. Därför bör finansieringsmodeller, riktlinjer och rapporteringskrav utformas så att de stödjer integrerade insatser längs hela krisens spektrum – från akut hjälp till långsiktig återuppbyggnad. En stark koppling mellan humanitärt bistånd och utvecklingssamarbete (nexus) krävs för att bygga motståndskraft och minska sårbarheten inför framtida kriser. Miljöpartiet vill också öka stödet till förebyggande insatser som stärker samhällens motståndskraft innan katastrofen slår till. Det är både kostnadseffektivt och räddar fler liv.

Jämställdhet utgör en grund för motståndskraft och skydd i kris och konflikt. Arbete mot skadliga könsnormer behöver därför vara en del av arbetet även i de mest sårbara och konfliktdrabbade samhällena. Kvinnorätts- och kvinnoledda organisationer är bäst lämpade att bedöma och tillfredsställa kvinnors och flickors behov. Vi måste också

stötta lokala organisationer som arbetar mot könsbaserat våld och för att säkra kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa. Lösningar ska i första hand inte bara ta hänsyn till kvinnors särbehandling, men också stärka kvinnor som förändringsaktörer. De ska innefatta skydd från könsbaserat våld inklusive könsstympning, kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa, kvinnors ekonomiska egenmakt, men även alla andra områden i det privata och offentliga livet.

Vi vill också att Sverige ökar stödet till lokalt ledda humanitära insatser. Det är ofta lokala aktörer och små civilsamhällesorganisationer som når längst ut i krisområden – från Ukraina till Sudan. Därför bör riktade medel avsättas till lokal kapacitetsuppbyggnad, särskilt till kvinnoledda organisationer. Det är avgörande för att hjälpen ska vara både effektiv och rättvis. Miljöpartiet anser att Sverige fullt ut måste stå upp för Grand Bargain-åtagandet om att minst 25 procent av det humanitära biståndet ska kanaliseras till lokala aktörer. Genom att investera i lokalt ledarskap och partnerskap bygger vi motståndskraft, stärker det civila samhället och stöder lokala system snarare än att ersätta dem – vilket både ökar biståndets effektivitet och främjar hållbar utveckling.

Humanitärt bistånd får aldrig bli ett medel för politisk påverkan. Det måste förbli behovsstyrt, opartiskt och rättighetsbaserat – även när det blir allt svårare att arbeta i rättighetsfientliga miljöer. Sverige har möjlighet att ta en ledande roll för en principfast, rättvis och långsiktig humanitär politik. Den möjligheten måste vi ta.

Biståndets styrning och finansiering

Biståndets mål

Världen behöver hitta gemensamma vägar till utveckling mot mer jämlikhet, jämställdhet och hållbarhet. Arbetet ska styras av Agenda 2030, Addis Ababa Action Agenda för utvecklingsfinansiering och Parisavtalet. Tillsammans bildar de ett ramverk för hållbar utveckling med både mål och medel för genomförande. Samstämmighet som princip är avgörande för att hindra mål- och intressekonflikter, och Miljöpartiet anser att alla politikområden ska bidra till att uppfylla utvecklingspolitikens mål om en rättvis och hållbar global utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Utvecklingspolitikens mål är bland annat att främja ökad delaktighet, försvara mänskliga rättigheter och demokrati, uppnå jämställdhet, främja fred och inkluderande samhällen samt hantera utmaningar på klimat- och miljöområdet. Grunden för svenskt

internationellt utvecklingssamarbete är att förbättra förutsättningarna för människor som lever i fattigdom och förtryck, där människor har den egenmakt och försörjning som krävs för att leva drägliga och fria liv. Vi ska ha en mångdimensionell syn på fattigdom, vilket innebär att fattigdom inte enbart innebär brist på materiella tillgångar, utan även brist på makt och inflytande över den egna situationen, valmöjligheter, säkerhet och respekt för mänskliga rättigheter. Sveriges utvecklingssamarbete tar sin utgångspunkt i och präglas av mottagarnas perspektiv på utveckling och av ett rättighetsperspektiv. Biståndet ska styras av effektivitetsprinciperna och inte villkoras mot Sveriges inrikes- eller handelspolitiska intressen.

Svenskt bistånd ska vara rättighetsbaserat. I en tid när konservativa och auktoritära krafter slår tillbaka mot de framsteg som gjorts för bland annat kvinnor och hbtqi-personers rättigheter i världen får inte biståndets normativa värde underskattas. Bistånd är ett viktigt verktyg för att främja demokrati och jämlikhet – lokalt och globalt.

Biståndets finansiering

Sverige är ett av världens rikaste länder. Vi har råd att ta vårt ansvar för global rättvisa, demokrati och utveckling. Det svenska biståndet har gott rykte internationellt och gör stor skillnad. Med ett mål om att minst en procent av BNI till bistånd kan vi återta positionen som världsledande både i kvalitet och faktiskt utbetalade medel.

Miljöpartiet motsätter sig en urholkad biståndsbudget där kostnader för att ta emot flyktingar i Sverige tas från biståndet och vill att avräkningarna ska minimeras. Bistånd ska gå till de mest utsatta, inte användas för att främja svensk export eller migrationspolitiska intressen, och måste falla inom ramen för OECD-DAC:s ramverk för vad som kan räknas som bistånd. Biståndet ska gå till att bekämpa fattigdom och främja global utveckling, inte till svenska kommuner eller militära insatser.

Sverige och Sida har etablerat garantiinstrumentet som ett centralt verktyg i arbetet för hållbara investeringar inom utvecklingssamarbetet. Genom att kombinera statligt risktagande med privat finansiell kapacitet har man lyckats mobilisera betydande mängder kapital till projekt som främjar ekonomisk, social och miljömässig utveckling. Denna innovativa modell kan leda till ökad effekt av biståndet utan att öka den offentliga kostnaden. Samtidigt krävs stärkt uppföljning av resultat för att säkerställa att utvecklingseffekterna verkligen infrias. Miljöpartiet anser att Sverige fortsatt ska utveckla garantiinstrumentet som ett komplement till traditionellt bistånd, med fokus på fattigdomsminskning, klimatansvar och jämställdhet. Statligt risktagande får aldrig ersätta biståndets grundläggande principer, men kan i rätt utformning bli en katalysator

för investeringar som förbättrar livet för människor i utsatthet och stärker motståndskraften i utvecklingsländer.

Samtidigt som svenskt bistånd måste vara starkt och långsiktigt, måste vi bekämpa den globala skuld- och skatteflyktskrisen som urholkar utvecklingsländers egna resurser. I dag förlorar många låg- och medelinkomstländer långt mer pengar genom illegala kapitalflöden, skatteflykt, räntor och skuldåterbetalningar än de får i bistånd. Sverige måste därför verka för global rättvisa genom att driva på för skuldavskrivning, stopp för kapitalflykt och internationella överenskommelser på området.

Sverige bör främja filantropi och möjligheten för stiftelser att etablera sig och bidra till internationellt utvecklingssamarbete. Filantropiska stiftelser har spelat en viktig roll, inte minst i kampen mot sjukdomar i världen. Sverige ska göra det lätt för filantroper att investera i bistånd. Samtidigt är det viktigt att understryka att staten inte kan avsäga sig sitt ansvar för utvecklingsfinansiering för att privata aktörer tar en större roll.

Strategier och styrning

Svenskt bistånd ska utgå från ett konsekvent fattigdoms- och rättighetsperspektiv. För att biståndet verkligen ska göra skillnad måste vi våga verka i de mest utsatta och komplexa kontexterna – och vara beredda att anpassa styrningen för att möjliggöra detta. Stödet måste också vara långsiktigt och pålitligt. Enligt mål 17 i Agenda 2030 ska 0,15 till 0,20 procent av stödet i BNI gå till de minst utvecklade länderna. Sida måste kunna ta del av risken för att svenskt bistånd ska kunna göra skillnad i svåra kontexter. Miljöpartiet understryker vikten av att Sida får förutsättningar att utföra sitt arbete som expertmyndighet utefter de strategier regeringen beslutar, och att både Sida och regeringen för en nära dialog med expertorganisationer från sektorn.

Trots att flexibilitet ibland krävs för att säkra effekt ska biståndets kärnvärden vara tydliga. Alla projekt behöver ta i beaktning hur jämställdhet, klimat och fred kan främjas – från planering till utvärdering. För att underlätta detta ser vi att landstrategier kan vara något att utveckla vidare. Syftet ska inte vara att främja svenska intressen, utan för att underlätta en mer holistisk syn över en specifik kontext. Att däremot begränsa svenskt bistånd utifrån ett fast antal länder tror vi generellt är fel väg att gå – inte minst med tanke på hur snabbt omvärlden kan förändras och nya kriser uppstå. Sida bör få i uppdrag att kartlägga positiva och negativa konsekvenser av dagens överlappning mellan tematiska, regionala och lokala strategier. Där vi å ena sidan vet att en stor mängd mål är en förutsättning för att kunna utveckla träffsäkra projekt i vitt skilda

kontexter, finns skäl att överväga om mer renodlade strategier på sikt skulle kunna öka tydlighet och genomslag för svenskt bistånd.

Biståndet ska löpande utvärderas och för att säkra utvecklings- och omställningseffektivitet och att det riktas dit behoven är som störst. För att säkra att utvecklingssamarbetet ständigt förbättras krävs ökade anslag till utvecklingsforskning. I linje med do no harm-principen ska strategier eller landarbete avvecklas först efter en ordentlig konsekvensanalys och utfasningsplan. När det globala utvecklingsstödet nu minskar drastiskt bör Sida få i uppdrag att analysera effekterna av Trump-regeringen och andra länders neddragning av biståndet, för att kartlägga luckor och Sveriges potentiella mervärden.

Vi vet inte i skrivande stund alla konsekvenser som regeringens reformagenda kommer få för människorna som biståndet är tänkt att stötta. Miljöpartiet är dock oerhört kritiska till den strategi inom migration, återvändande och frivillig återvandring som regeringen antagit. Strategin upprepar hur biståndsverksamheten ska leda till minskad migration till Sverige och öka återvandring och tvångsutvisningar. Det är inte biståndets roll och detta bryter mot de biståndsregler som Sverige ska följa genom OECD-DAC. Bistånd till migration ska ges för att säkra mänskliga rättigheter för de människor som är på flykt. Vi vill ge Sida i uppdrag att analysera om det är möjligt att avsluta strategin för migration i förtid utan att det orsakar skada för människor. För Miljöpartiet är det självklart att alla biståndsstrategier ska följa OECD-DAC:s regelverk och utgå från mottagarnas behov.

I ljuset av det ökade globala motståndet mot flickors och kvinnors rättigheter är det helt centralt att förstärka och förbättra strategin för jämställdhet. Strategin ska utgå från en intersektionell analys och ett livscykelperspektiv. Kvinnorättsorganisationer har en central roll som förändringsaktörer och Sverige bör ha ett uttalat mål om stöd till kvinnorättsförsvarare och kvinnorättsorganisationer. Kampen för jämställdhet och klimatomställning ska gå hand i hand, något som lyfts i både Parisavtalet och Agenda 2030. Denna koppling måste tydliggöras, likaså biståndets roll för att genomföra, stärka och försvara globala normativa ramverk för jämställdhet som kvinnokonventionen (CEDAW), kvinnokommissionen (CSW) och FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet.

Strategin för civilsamhället måste förbättras så att civilsamhällets unika mervärden för ett effektivt bistånd bättre fångas in. Fattigdomsperspektivet ska ha en central roll. Civilsamhällets möjlighet att arbeta med påverkans- och informationsarbete inom

Sverige och EU är centralt för att utvecklingssamarbetet ska ha legitimitet hos befolkningen och fortsätta utvecklas. Behoven av vidareförmedling ska granskas från fall till fall, och inte begränsas genom fyrkantig styrning. Strategin bör utvärderas och revideras, utan att skapa nya avtalsbrott och osäkerhet. Det nya regelverket för egeninsats har drabbat mindre organisationer hårt. Att civilsamhället bidrar med finansiering av biståndet ser vi som positivt, men den nuvarande strategin omöjliggör fortsatt engagemang för många mindre organisationer som helt enkelt inte har möjlighet till en sådan medfinansiering. Miljöpartiet vill se en egeninsats om fem procent för mindre organisationer så att de har möjlighet att verka. Regelverket för egeninsats för civilsamhällesorganisationer under civilsamhällesstrategin måste ses över i utvärderingen av strategin.

Nexuset fred, humanitärt stöd och utvecklingsarbete

För att bidra till stärkt lokal och global säkerhet måste Sverige utveckla sitt arbete med sambanden mellan fred, humanitärt stöd och utvecklingssamarbete – det så kallade trippelnexus-perspektivet. En ny nexus-strategi är en startpunkt, där Sverige kan inspireras av den tyska motsvarigheten. Den tyska fonden har visat goda resultat i att kunna möta de behov som finns i utdragna kriser, där biståndsprojekt utformats för att kunna möta både de nödvändiga behoven här och nu och samtidigt lägga grunden för långsiktiga utvecklingsresultat. En central del är att säkerställa att drabbade samhällen känner ägandeskap och engageras i utvecklingen. En strategi med tillhörande finansiering är ett första steg. På sikt är målet att integrera perspektivet i allt arbete. Det betyder att styrning, riktlinjer och rapporteringskrav behöver ses över.

Kontroll och korruption

För att biståndet ska vara legitimt och effektivt krävs utgångspunkt i de internationellt överenskomna effektivitetsprinciperna: lokalt ägarskap, fokus på resultat, inkluderande partnerskap, transparens och ömsesidigt ansvarstagande och därtill uppföljning och kontroll – något som Sverige bör ses som ett föregångsland inom med Sidas robusta processer för att upptäcka och motverka korruption. Det är en myt att stor del av biståndet försvinner i korruption, det är däremot ett vedertaget faktum att korruption är ett stort samhällsproblem i många länder som tar emot bistånd. Korruption är således inte bara något som Sida och biståndsorganisationer aktivt ska motverka internt, utan ett utvecklingsproblem vi måste bekämpa. Korruption leder till att ett fåtal behåller kontroll över makt och medel, och hämmar ekonomisk utveckling.

Miljöpartiet ser positivt på att Sverige i liten utsträckning ger direkt budgetstöd till regeringar i länder med utbredd korruption, och i stället kanaliserar stöd till exempelvis rättsväsendet eller organisationer som arbetar för fri- och rättigheter. Kapacitetsstärkande åtgärder, exempelvis stöd till lokala organisationer i att bygga upp sin administrativa förmåga, har bevisad effekt för att minska förekomsten av korruption. Likaså kapacitetsstärkande utbyten mellan svenska myndigheter och deras motsvarigheter i mottagarlandet. På så sätt kan biståndet bidra till långsiktig institutionell uppbyggnad utan att förstärka korrupta strukturer.

Samtidigt som ett högkvalitativt bistånd ställer krav om transparens och kontroll krävs också ett förhållningssätt som möjliggör flexibilitet i särskilt känsliga kontexter. Det gäller till exempel stöd till människorättsförsvarare och civilsamhälle i auktoritära stater. När världen går i en alltmer auktoritär riktning och land efter land inför lagar för att tysta fria medier och civilsamhälle kan det krävas alternativa vägar för att stöd ska nå fram. Det riskerar att minska möjligheten till transparens. Sverige måste tillsammans med nationella och globala aktörer hitta nya strategier och tillvägagångssätt för att nå fram och kunna vara en fortsatt stark aktör för mänskliga rättigheter och demokrati globalt. En utgångspunkt kan vara att identifiera förändringsaktörer man tror och litar på och genomföra samarbeten genom tillitsbaserade partnerskap. Det är också effektivt och resurssparande, när partnerorganisationer kan fokusera på sin verksamhet istället för på administration eller att hitta ny finansiering. Biståndet ska naturligtvis uppfylla gällande krav på regelefterlevnad, men utan att bli så byråkratiskt att det förhindrar verkningsfulla insatser där de behövs som mest.

Folkrörelsebistånd

Sverige har en lång och stolt tradition av att bedriva internationellt utvecklingssamarbete genom våra många civilsamhällesorganisationer. De har lång erfarenhet av att bedriva ett effektivt utvecklingssamarbete med stark förankring i det svenska samhället och med utgångspunkt i de behov som uttrycks på plats i utvecklingsländerna där de verkar. I konfliktmiljöer anses lokala civilsamhällesorganisationer vara avgörande för att kunna genomföra biståndsinsatser. Organisationerna har ofta upparbetade relationer som gör att samarbetet bygger på tillit, ömsesidighet och långsiktighet. Dessa etablerade relationer kan i sig fungera som en kontrollmekanism för att mottagaren verkligen existerar och utför sitt jobb.

När det svenska civilsamhället stödjer andra civilsamhällesorganisationer möjliggör det samarbete på ett sätt som en myndighet inte kan, exempelvis genom gemensamt

påverkansarbete och kampanjer. Samarbetet innebär även att lokala organisationer i partnerländer får tillgång till globala och regionala plattformar och nätverk och möjlighet till kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Svenska civilsamhällesorganisationer finns i sin egen rätt och deras erfarenhet, expertis och roll ska värnas. Vi vill se ett starkt, pålitligt och långsiktigt utvecklingsstöd via det svenska civilsamhället. De ska också vara delaktiga i beslut som påverkar deras möjligheter att verka. Miljöpartiet anser även att civilsamhället är en del av Team Sweden.

Vi vill också att stöd för att jobba med information och påverkan ska återinföras, så att kunskap om globala rättvisefrågor och biståndets effekter kan öka i Sverige. Stödet ger legitimitet till biståndet och bidrar till utveckling av biståndspolitiken – all politik måste tåla att granskas.

Med de nedskärningar regeringen gjort inom folkrörelsebiståndet, men även andra politikområden såsom stödet till studieförbunden och fredsorganisationerna, samt det misstänkliggörande av civilsamhället vi hört från regeringsföreträdare, kan vi inte dra någon annan slutsats än att regeringen och Sverigedemokraterna kraftigt vill försvaga svenska folkrörelser.

Stärk lokala aktörer och civilsamhällets handlingsutrymme

Lokala aktörer är en nyckel till effektivt bistånd. De har den kontextuella kunskapen, bär ett förtroende hos lokalbefolkningen och är ofta bäst lämpade att identifiera behoven och driva förändring. Samtidigt ser vi en oroande utveckling där det civila samhällets handlingsutrymme krymper, inte minst till följd av repressiv lagstiftning inspirerad av exempelvis Putins så kallade "foreign agency law", som nu spridit sig till en lång rad andra länder. I dessa kontexter krävs en ökad flexibilitet i biståndets utformning – för att nå fram till de informella aktörer och nätverk som fortfarande kan agera som förändringskraft. Samtidigt måste kraven på transparens och uppföljning upprätthållas, men med metoder som inte riskerar att utsätta lokala samarbetspartner för fara.

Sveriges ambassader har en avgörande roll i detta arbete. De bidrar med legitimitet och säkerhet för lokala civilsamhällesorganisationer, journalister, miljöförsvarare och människorättsförsvarare. Kombinationen av bistånd, diplomatiskt tryck och dialog är ett beprövat och effektivt sätt att försvara mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet – särskilt i länder där repressiva regimer försöker tysta kritiska röster. Det diplomatiska skyddet kan ge lokala aktörer det andrum som krävs för att verka.

Janine Alm Ericson (MP)

Ulrika Westerlund (MP) *Bassem Nasr (MP)*

Ajda Asgari (MP) *Jacob Risberg (MP)*